

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Кръстина Панайотова,

Секция по антична археология при НАИМ – БАН

Относно дисертационния труд на Даниела Александрова Чернева, докторант на тема “Технологични особености и консервационни проблеми при червенофигурна антична керамика с полихромна декорация и позлата от Аполония Понтика” за присъждане на образователната и научна степен „Доктор“ по научна специалност: 5.10 „Технология на силикатите, свързващите вещества и труднотопимите неметални материали“

Като научен ръководител на археологическите проучвания на античния некропол на Аполония Понтийска имам дългогодишни преки впечатления от работата на Даниела Чернева по консервацията и реставрацията на откритите керамични изделия. Искрено се радвам, че нейните научни дирения намериха място в дисертационен труд. Актуалността на разработената тема не подлежи на съмнение и тази дисертация запълва значителна празнина в изследванията в областта на една специфична група керамика – тази с червенофигурната украса и с полихромна декорация и позлата от Аполония Понтика.

Керамичните съдове представляват не само огромен масив от империчен материал, но те са и основен, и оригинален извор за мита, обряда и художествените тенденции в изкуството.

Представеният дисертационен труд в този обем (117 страници, 119 фигури, 13 таблици и 1 приложение с фигури) има подходяща за изследването структура с ясно формулирани цели, задачи и методи на изследване. Написан е компетентно, с отлично познаване на артефактите.

Първата част представлява въведение, съдържащо „увод“, посветен на присъствието на античната керамика от Аполония Понтика в културното

наследство на България. Тук намира място и краткото описание на развитието на античната гръцка керамика; на многовековната история на йонийската колония Аполония Понтийска и нейните търговски връзки с останалите антични центрове. В отделна точка са дефинирани основната цел и отделните задачи на изследването.

Във втората част е направен литературен обзор – констативен коментар на публикациите за червенофигурната керамика от Аполония, както и на сведенията, почерпени от трудовете на антични, средновековни и съвременни автори върху античната гръцка живопис и керамичното производство.

На изследването на полихромната антична керамика от Аполония Понтика е посветена третата част. Представена е общата методика на изследване на състава и структурата на червенофигурната керамика с полихромия и позлата от Аполония Понтика. Тук могат да се направят отделни бележки по отношение на коректното посочване и цитиране на използваните аполонийски образци, някои от които са публикувани не само у нас, но и в чужбина.

Акцентът на труда е поставен върху изучаването на технологията за изработване на керамичните съдове и тяхната декорация. Основно място заемат резултатите от проучването на образците от Аполония и от находища на глина от близката околност на Созопол, отразени в таблици и диаграми. В резултат от практическия си опит, направените изследвания и инструментални анализи, авторката достига до извода, че „керамичните съдове са произведени в различни ателиета“, като допуска че „е възможно някои от тях да са направени в Аполония“. Постигнатите резултати след анализа на химическия състав представляват база за сравнение и поставят основата за определяне на производствените центрове на откритите в Аполония предмети с полихромия и позлата от IV в.пр.Хр.

Четвъртата част е посветена на консервационните проблеми и възможните им решения. Въз основа на установените до момента факти - видове разрушения, причинени на керамичните изделия от различни фактори (механични увреждания, въздействие на водата, солите и различни биологични агенти) е изготвена класификация на отделните категории увреждания на артефактите и е предложена консервационна методология.

В частта „Заклучения и приноси“ авторката обективно е отразила своите постижения.

Основните резултати и приноси на тази този труд са в две основни направления: научни и приложни. Дисертацията на Д. Чернева представлява бесспорен напредък в изследването на червенофигурната керамика от Аполония, което само по себе си е важно научно постижение. Тази работа е много полезна както за определяне на предполагаемите центрове на производство на червенофигурните съдове, открити в Аполония, така и от чисто практическа гледна точка за бъдещата работа на терена, с цел максималното запазване на керамичните артефакти.

Дисертационният труд съдържа още „Библиография“ (от 133 заглавия) и „Приложения с фотоси“.

Авторефератът е изготвен според изискванията и представя обективно структурата и постиженията на дисертационния труд. Илюстрирането му с таблици, схеми и фигури детайлно онагледява постигнатите резултати от изследването.

По темата на дисертацията са представени 4 статии (2 от които в съавторство) и 4 участия в конференции с доклади и постери.

Като имам предвид цялостните качества на дисертационния труд, изразявам положително становище и предлагам на колегите от почитаемото научно жури да присъдят на Даниела Чернева образователната и научна степен „Доктор“.

